

Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru DĚTSKÁ SESTRA - OŠETŘOVATELSKÁ PÉČE V DĚTSKÉ A DOROSTOVÉ PSYCHIATRII

ČERVENEC 2020

1	Cíl specializačního vzdělávání.....	2
2	Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání	2
	2.1 Vstupní podmínky.....	2
	2.2 Průběh specializačního vzdělávání	2
3	Učební plán	3
	3.1. Učební osnova základního modulu	5
	3.2. Učební osnovy odborných modulů – povinné	9
	3.2.1. Učební osnova odborného modulu 1.....	9
	3.2.2. Učební osnova odborného modulu 2.....	10
	3.2.3. Učební osnova odborného modulu 3.....	15
	3.2.4. Učební osnova odborného modulu 4.....	19
	3.2.5 Učební osnova odborného modulu 5.....	34
4.	Hodnocení účastníka v průběhu specializačního vzdělávání	36
5.	Profil absolventa.....	36
	5.1. Charakteristika profesních kompetencí, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost	37
6.	Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť.....	38
	6.1. Akreditovaná zařízení a pracoviště	38
7.	Tabulka modulů	40
8.	Seznam doporučených zdrojů.....	42

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru **Ošetrovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii** je získání specializované způsobilosti s označením odbornosti **Dětská sestra pro péči v dětské a dorostové psychiatrii** osvojením si potřebných teoretických znalostí, praktických dovedností, návyků týmové spolupráce i schopnosti samostatného rozhodování pro činnosti stanovené platnou legislativou.

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

2.1 Vstupní podmínky

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru **Ošetrovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii** je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání dětské sestry nebo všeobecné sestry, pokud všeobecná sestra získala specializovanou způsobilost dětská sestra podle zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních) a v souladu s nařízením vlády č. 31/2010 Sb., o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti nařízení vlády č. 164/2018 Sb. Do specializačního vzdělávání lze zařadit také uchazeče, kterému byla přiznána nebo uznána odborná způsobilost dětské sestry, popř. specializovaná způsobilost v oboru ošetrovatelská péče v pediatrii.

2.2 Průběh specializačního vzdělávání

Vzdělávací program uskutečňuje akreditované zařízení. Akreditovaným zařízením je poskytovatel zdravotních služeb, jiná právnická osoba nebo fyzická osoba, kterým ministerstvo udělilo akreditaci v souladu s § 45, odst. 1, písmeno a) zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Udělením akreditace se získává oprávnění k uskutečňování vzdělávacího programu nebo jeho části.

Vzdělávací program obsahuje celkem 500 hodin teoretického vzdělávání a praktické výuky. Praktická výuka tvoří alespoň 50 % celkového počtu hodin, včetně odborné praxe na pracovištích akreditovaného zařízení, ale i neakreditovaného zařízení, v rozsahu stanoveném tímto vzdělávacím programem.

Vyučovací hodina teorie trvá 45 minut, vyučovací hodina odborné praxe trvá 60 minut. Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více akreditovaných zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu akreditované zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil.

Vzdělávací program specializačního vzdělávání se skládá z modulů. Modulem se rozumí ucelená část vzdělávacího programu vymezená počtem hodin, který je stanoven vzdělávacím programem. Každý modul je zakončen hodnocením úrovně dosažených výsledků vzdělávání.

Optimální doba specializačního vzdělávání je 18–24 měsíců, kterou lze prodloužit nebo zkrátit při zachování kvality vzdělávání a počtu hodin vzdělávacího programu. Část specializačního vzdělávání lze absolvovat distanční formou, např. metodou e-learningu.

Průběh specializačního vzdělávání je evidován v tzv. Logbooku (deníku, studijním průkazu), do něhož provádí školitel záznamy o provedených výkonech v rámci odborné praxe na neakreditovaném pracovišti nebo na pracovišti akreditovaného zařízení, na kterém probíhá praktická část vzdělávacího programu. Záznamy do Logbooku provádí rovněž lektor pro teoretickou výuku.

Seznam a počet výkonů uvedených v kapitole 3.1. Učební osnovy odborných modulů, je stanoven jako minimální, avšak tak, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po stránce praktické.

Podmínky pro přihlášení se k atestační zkoušce jsou uvedeny v § 56, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínkou přihlášení se k atestační zkoušce je:

- a) získání počtu kreditů stanoveného vzdělávacím programem,
- b) absolvování modulů, které jsou ve vzdělávacím programu označeny jako povinné a splnění všech stanovených výkonů,
- c) prokázání výkonu povolání v oboru specializačního vzdělávání dětská a dorostová psychiatrie v délce minimálně 1 roku z období posledních 6 let v rozsahu minimálně poloviny stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 let z období posledních 6 let v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby, a to pod odborným dohledem podle § 56 odst. 6 ve spojení s § 4 odst. 4 zákona č. 96/2004 Sb.

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru **Ošetrovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii** je úspěšné složení atestační zkoušky.

3 Učební plán

Specializační vzdělávání v oboru Dětská sestra - Ošetrovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii						
Kód	Typ	Název	Rozsah			
			Teorie (počet hodin)	Praxe (počet hodin)		
				PC	NZ	AZ
ZM	P	Role specialisty v poskytování zdravotních služeb	40			
OM 1	P	Psychologický vývoj dítěte, psychologické potřeby	24			
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru pediatrie nebo dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)			24	
OM 2	P	Úvod do ošetrovatelské péče v dětské a dorostové psychiatrii	56			
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)			24	

OM 3	P	Psychosociální dovednosti, podpůrná psychoterapie a psychosociální potřeby u dětí v dětské a dorostové psychiatrii	32	12		
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)			32	
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení u poskytovatele zdravotních služeb v oboru dětská a dorostová psychiatrie dle tohoto vzdělávacího programu (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)				32
OM 4	P	Specializovaná ošetřovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii	80	28		
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)			32	
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení u poskytovatele zdravotních služeb v oboru dětská a dorostová psychiatrie dle tohoto vzdělávacího programu (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)				32
OM 5	P	Komunitní péče poskytovaná v dětské a dorostové psychiatrii	20	8		
	P	Odborná praxe v komunitní péči poskytované dětem a adolescentům (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)			24	
			252	48	136	64
Celkem			500 hodin			

Vysvětlivky: ZM – základní modul, OM – odborný modul, NZ – neakreditované zařízení, PC – praktická cvičení, AZ – akreditované zařízení, P - povinný

3.1. Učební osnova základního modulu

Základní modul - ZM	Role specialisty v poskytování zdravotních služeb	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	40 hodin teoretické výuky v rozsahu 5 dnů	
Počet kreditů	20	
Cíl	Vybavit účastníky studia znalostmi a dovednostmi z vybrané problematiky veřejného zdraví, řízení lidských zdrojů, ekonomiky a financování poskytovatelů zdravotních služeb, krizového managementu, řízení kvality a bezpečí, výzkumu, psychologických aspektů, prevence dopadů negativních faktorů fyzické a psychické zátěže a role školitele.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Právní problematika ve zdravotnictví	Poskytování zdravotních služeb, druhy a formy zdravotní péče. Zvláštní ambulantní péče. Vedení zdravotnické dokumentace, ochrana osobních údajů, problematika informovaného souhlasu, používání zdravotnických prostředků, zacházení s léčivý. Odpovědnost za škodu při poskytování zdravotních služeb. Vybrané právní předpisy z oblasti občanského, trestního a pracovního práva ve vztahu k poskytování zdravotní péče a související právní předpisy	3
Vybraná problematika ochrany veřejného zdraví	Podpora zdraví a zdravotní politika. Národní strategie zdraví. Vymezení problematiky veřejného zdraví, determinanty zdraví a jejich aktuální situace v ČR, aktuální zdravotní politika v evropském kontextu. Hygienické požadavky na provoz zdravotnických a sociálních zařízení, ochrana proti šíření infekčních onemocnění, ochrana zdraví při práci.	3
Radiační ochrana	Ionizující záření, jeho základní druhy a vlastnosti, nepříznivé účinky ionizujícího záření, radiační zátěž obyvatel. Způsoby ochrany před ionizujícím a neionizujícím zářením, zásady pro pobyt v prostorách se zdroji ionizujícího záření. Právní předpisy v oblasti radiační ochrany, odpovědnost při využívání zdrojů ionizujícího záření. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci.	1
Problematika závislostí	Přehled návykových látek a jejich vlastnosti. Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, zdravotní a sociální důsledky, vhodné přístupy a možnosti léčby ve vlastním sociálním prostředí. Právní aspekty související se zneužíváním návykových látek.	3

	Služby sociální prevence a programy sociálního poradenství poskytované osobám ohroženým závislostí nebo závislým na návykových látkách, možnosti edukace. Aktuální trendy.	
Lidské zdroje	Lidské zdroje, způsobilost k výkonu práce ve zdravotnictví, řízení lidských zdrojů, celoživotní vzdělávání, profesní etika.	1
Ekonomika a financování poskytovatelů zdravotních služeb	Ekonomika poskytovatele zdravotních služeb - obecná teorie systémů, ekonomika zdravotnictví, funkce státu. Zdravotní pojišťovny, funkce pojišťoven a úhradové mechanismy. Ekonomika poskytovatele zdravotních služeb, náklady, výnosy a hospodářský výsledek poskytovatele zdravotních služeb, kalkulace a rozpočty ve zdravotnictví, účetnictví a daňová evidence, mzdy a odměňování. Financování zdravotnictví - maximální úhrady při stanovené minimální kvalitě (DRG) a jiné systémy úhrad.	2
Krizový management ve zdravotnictví	Mimořádné události a katastrofy. Krizová připravenost. Hromadný výskyt zasažených. Evakuace zařízení lůžkové péče. Ochrana obyvatelstva.	3
Řízení kvality a bezpečí ve zdravotnictví	Systém řízení dokumentace, implementace platných právních předpisů a standardů kvality. Metody měření a hodnocení kvality – indikátory, audit. Příprava standardů specializovaných postupů. Využití dat o kvalitě. Certifikace, akreditace. Vyhodnocení rizik pochybení a návrh preventivních a nápravných opatření. Nežádoucí události ve zdravotnictví. Národní systém hlášení nežádoucích událostí (NSHU). Resortní bezpečnostní cíle. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (General Data Protection Regulation - GDPR).	5
Psychologické a etické aspekty práce specialisty a komunikační dovednosti sestry specialisty	Podpůrné techniky v komunikaci s nemocným problémovým a agresivním pacientem, s jeho rodiči a zákonnými zástupci. Komunikace se zdravotně znevýhodněným pacientem (mentální nebo psychické postižení, autismus, handicap fyzický či smyslový), komunikace s pacientem z jiných etnických skupin žijících na území ČR a s jeho rodiči. Etické aspekty ošetrovatelské péče v dětské a dorostové psychiatrii.	8
Prevence negativních dopadů psychické a fyzické zátěže související s výkonem zdravotnického povolání	Efektivní zvládání nadměrné psychické zátěže a prevence syndromu vyhoření. Prevence rizik nadměrné fyzické zátěže. Podpůrné techniky ke zvládání pracovní zátěže, interpersonální agrese, budování vztahů v zátěžových situacích,	4

	psychosociální hygiena. Role peer podpory*. Péče o duševní zdraví v povolání s vysokou úrovní stresu, upevnění profesionálních kompetencí, podpora ve složitých pracovních situacích, reflexe vlastní práce, poznání vlastního stylu práce a možných slabých míst, supervize.	
Metodologie výzkumu ve zdravotnictví	Charakteristika, specifika a význam výzkumu. Techniky výzkumu, výzkumný proces a jeho fáze, etapy výzkumné práce. Volba a způsob vyhledávání vhodných témat. Etika výzkumu. Prezentace výsledků, aplikace poznatků do praxe.	3
Role školitele ve vzdělávání dospělých	Zásady vzdělávání dospělých, zvláštnosti ve vzdělávání dospělých, cíle, metody výuky, role školitele v celoživotním vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků.	2
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba	1
Výsledky vzdělávání	Absolvent po absolvování základního modulu bude mít tyto teoretické vědomosti a bude znát: • rizika ionizujícího záření, jeho účinky na živý organismus, • systém radiační ochrany, zásady pro uplatňování požadavků radiační ochrany a praktické metody ochrany, • zdravotní a právní aspekty související se zneužíváním návykových látek, • své postoje, přístupy, způsob komunikace při personální práci, při efektivním hospodaření a při zjišťování potřeb a přání pacientů a jejich rodin, • neetické chování spolupracovníků, • nutnost vlastního odborného růstu a rozvoje, • význam a difference úhradových mechanismů, • postupy krizového managementu a přechod činnosti poskytovatele zdravotních služeb ze standardních podmínek do činnosti za podmínek nestandardních, • význam neustálé potřeby zvyšování kvality práce a spolupráce, • existující rizika, vyhodnocení závažnosti identifikovaných rizik, koordinace činnosti specifických týmů při řešení rizik, kontrola efektivnosti nápravných opatření, • zásady prevence pochybení ve zdravotnické praxi, • vhodný přístup při komunikaci s problémovým pacientem a se znevýhodněným pacientem, • vhodné zásady komunikace s osobami týranými, zneužívanými, • multikulturní odlišnosti v ošetřování pacientů na vlastním pracovišti v rámci své specializace,	

* Nabízení a přijímání pomoci založené na sdíleném porozumění, respektu a vzájemném posílení mezi lidmi v podobných situacích (Meadová a kol., 2001). Peer = kolega, vrstevník, rovnocenný člověk.

	• faktory ovlivňující kvalitu života pacientů, • etický přístup k pacientům a jejich blízkým, • podpůrné techniky ke zvládnutí fyzické i psychické zátěže v povolání, • zásady ve vzdělávání dospělých, respektovat význam, zvláštnosti, cíle a role školitele. Absolvent po absolvování základního modulu bude mít tyto praktické vědomosti a dovednosti a bude připraven: • podílet se na podporování a udržování zdraví, prevenci, rehabilitaci, s ohledem na životní prostředí při poskytování zdravotních služeb, • umět uplatňovat zásady požadavků radiační ochrany a praktické metody ochrany, • uplatňovat zdravotní a právní aspekty související se zneužíváním návykových látek, • umět základní zákonné a prováděcí předpisy ve zdravotnictví a uvědomovat si právní odpovědnost při poskytování zdravotních služeb, • umět rozpoznat své postoje, využívat vhodné přístupy a způsoby komunikace při personální práci, při efektivním hospodaření a při zjišťování potřeb a přání pacientů a jejich rodin, • umět koordinovat práci členů týmu, • umět posoudit neetické chování spolupracovníků, • znát nutnost vlastního odborného růstu a rozvoje, • uplatňovat postupy krizového managementu a podílet se na přechodu činnosti zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činností za podmínek nestandardních, • umět identifikovat existující rizika, vyhodnotit závažnost identifikovaných rizik, koordinovat činnost specifických týmů při řešení rizik, kontrolovat efektivnost nápravných opatření a řešit včas ty, které nedosahují očekávaných výsledků a odstraňovat potenciální rizika dříve, než způsobí škody, • znát a dodržovat zásady prevence pochybení ve zdravotnické praxi.
Způsob ukončení modulu	Hodnocení úrovně dosažených výsledků vzdělávání – test nebo ústní zkouška nebo kolokvium nebo písemná práce.

3.2. Učební osnovy odborných modulů – povinné

3.2.1. Učební osnova odborného modulu 1

Odborný modul – OM 1	Psychologický vývoj dítěte, psychologické potřeby	
Typ modulu	Povinný	
Rozsah modulu	24 hodin teoretické výuky v rozsahu 3 dnů 24 hodin odborné praxe na neakreditovaném pracovišti v rozsahu 3 dnů (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Cíl OM 1	Prohloubit odborné znalosti z psychologického vývoje dítěte a jeho potřeb.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Psychologický vývoj dítěte	Attachment - teorie citové vazby. Charakteristika jednotlivých věkových období. Fyziologické období vzteku, strachu a úzkosti. Faktory ovlivňující zdravý psychologický vývoj dítěte. Vývoj vztahových potřeb dítěte. Období puberty a dospívání – vývojové zvláštnosti. Etický přístup k dítěti.	8
Psychologické vyšetření	Projektivní metody. Inteligenční testy. Testy specifických schopností. Pozorování. Důležitost porozumění dítěti.	4
Školní psychologie a poradenství	Školní zralost. Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami. Asistence ve škole. Individuální vzdělávací plán. Typy škol pro hendikepované děti. Inkluze a exkluze. Problematika šikany.	5
Psychologické potřeby dítěte	Potřeby dítěte v rodině. Vrstevnické vztahy. Sociální izolace a její dopad. Vytváření identity, sebehodnota. Podpora a sebepodpora. Pohled na svět očima dítěte a dospívajícího. Zájmy dítěte a zájmy rodičů. Terapeutické koalice.	6
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
ODBORNÁ PRAXE		
Odborný modul – OM 1	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru pediatrie nebo dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	24 hodin odborné praxe v rozsahu 3 dnů	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Příprava dítěte na psychologické vyšetření		2

Zajištění bezpečného prostředí pro hospitalizované dítě	2
Edukace dítěte ke zvládnání aktivit denního života	2
Posouzení aktuálního stavu schopností a dovedností dítěte	2
Edukace dítěte a jeho zákonných zástupců v oblasti psychologického vyšetření	2
Výsledky vzdělávání	Absolvent po absolvování odborného modulu 1 bude mít tyto teoretické vědomosti a bude znát: • charakteristiku a zvláštnosti psychologického vývoje dítěte, • psychologické potřeby dítěte, • problematiku dětí se speciálními potřebami, • problematiku šikany v dětském věku, • metody a postupy psychologického vyšetření dětí, Absolvent po absolvování odborného modulu 1 bude mít tyto praktické vědomosti a dovednosti a bude připraven: • připravit dítě na psychologické vyšetření, • zajistit bezpečné prostředí pro hospitalizované dítě, • provést posouzení aktuálního stavu schopností a dovedností dítěte, • zjistit psychologické potřeby dítěte, • provést edukaci dítěte ke zvládnání aktivit denního života • provést edukaci dítěte a jeho zákonných zástupců v oblasti přípravy na psychologické vyšetření.
Způsob ukončení modulu	Test, ústní zkouška, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul – OM 1.

3.2.2. Učební osnova odborného modulu 2

Odborný modul – OM 2	Úvod do ošetrovateľskej péče v detskej a dorostovej psychiatrii	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	56 hodín teoretickej výuky v rozsahu 7 dní 24 hodín odbornej praxe na neakreditovanom pracovisku v rozsahu 3 dní (tento poskytovateľ nemusí byť akreditovaným zariadením podľa § 45, zákona č. 96/2004 Zb., v znení neskorších predpisov)	
Cíl OM 2	Prohloubit dětské sestře nebo všeobecné sestře se specializovanou způsobilostí v oboru Ošetrovateľská péče v pediatrii odborné znalosti při poskytování ošetrovateľskej péče dětským a adolescentním pacientům s duševním onemocněním.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin

Koncepce a organizace psychiatrické a pedopsychiatrické péče, v České republice, role dětské sestry pro dětskou a dorostovou psychiatrii v systému služeb	Úvod do problematiky duševního zdraví. Zakotvení významu péče o duševní zdraví v mezinárodních dokumentech. Aktuální koncepce péče o duševní zdraví v ČR (např. Strategie reformy psychiatrické péče, Akční plán pro duševní zdraví apod.). Organizace a struktura psychiatrické a pedopsychiatrické péče v ČR. Síť služeb a jejich provázanost. Financování služeb. Prolínání zdravotní a sociální péče. Pohyb dětského a adolescentního pacienta v systému služeb. Svépomocná sdružení v dětské a dorostové psychiatrii. Role pedopsychiatra, psychologa, pedopsychiatrického a multidisciplinárního týmu. Role sestry specialistky v jednotlivých typech zdravotnických a nezdravotnických zařízení. Role uživatelů v systému služeb. Koncept peer pracovníků/pečovatelů a jejich přínos.	4
Právní problematika v psychiatrii a v dětské a dorostové psychiatrii	Právní otázky v psychiatrickém a pedopsychiatrickém ošetřovatelství. Legislativa vztahující se k pedopsychiatrické péči a k profesi dětské sestry v dětské a dorostové psychiatrii. Mezinárodní úmluvy – Úmluva o právech zdravotně postižených osob, Úmluva o biomedicině. Práva pacientů. Práva duševně nemocných pacientů. Nástroje na hodnocení dodržování práv pacientů (WHO Quality right toolkit). Informovaný souhlas nebo nesouhlas s poskytováním zdravotních služeb, zásahy do osobní svobody, profesionální přístupy, špatné zacházení v pedopsychiatrické péči apod., Specifika vedení zdravotnické dokumentace při poskytování ošetřovatelské péče v dětské a dorostové psychiatrii.	8
Etika v dětské a dorostové psychiatrii	Etické otázky v ošetřovatelství dětské a dorostové psychiatrie. Základní etické principy a jejich aplikace v péči o duševní zdraví. Stigma.	5

Základní ošetřovatelské přístupy dětským a adolescentním pacientům s duševním onemocněním	Základní principy přístupu k duševně nemocným (např. metoda CArE - komplexní přístup v psychosociální rehabilitaci orientovaný na zotavení pacienta). Význam vztahu v péči o duševně nemocné. Principy individuálního plánování. Multidisciplinární spolupráce. Specifické dovednosti dětské sestry v dětské a dorostové psychiatrii v rámci multidisciplinárního týmu. Ošetřovatelský přístup k nemocným, neklidným, nespolupracujícím a agresivním dětským a adolescentním pacientům. Osvojení deeskalačních technik. Zásady používání omezovacích opatření.	8
Symptomatologie a psychopatologie duševních poruch	Úvod do psychopatologie, základní symptomy duševních poruch, přehled psychopatologie a terminologie. Přítomný psychický status. Psychiatrické syndromy. Hodnocení psychopatologie. Ošetřovatelské problémy související s psychickými funkcemi, psychopatií vnímání, emotivity, myšlení, paměti a jednání. Specifika vedení zdravotnické dokumentace v souvislosti s pozorovanou psychopatií u dětského a adolescentního pacienta.	12
Komplexní hodnocení psychického stavu dětského a adolescentního pacienta s duševním onemocněním	Hodnocení celkového stavu pacienta, získávání komplexní ošetřovatelské/rehabilitační anamnézy, zhodnocení psychického stavu, pozorování, využívání hodnotících škál (např. m-GAF – Hodnocení globálního fungování pacienta, HoNOS-CA Hodnocení zdravotního stavu pro děti a dospívající, AQoL 6D-D – Hodnocení kvality života související se zdravím pro děti a adolescenty, riziko suicidálního jednání, riziko agrese, úroveň adherence). Spolupráce v rámci multidisciplinárního týmu, popis zjištěného psychického stavu pacienta.	6
Léčebné metody (farmakologické, nefarmakologické) v dětské a dorostové psychiatrii	Léčebné metody v pedopsychiatrii – biologická léčba, psychoterapie, resocializace. Psychofarmakologická léčba, základní rozdělení léčivých přípravků ze skupiny psychofarmak, indikace, kontraindikace, žádoucí (pozitivní) a nežádoucí účinky, interakce léčivých přípravků navzájem v rámci kombinované léčby, interakce léčivých přípravků s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis (tzn. volně prodejné léčivé přípravky), potraviny (včetně doplňků stravy), léčivé rostliny a bylinné čaje. Podpůrná psychoterapie u dětí.	8

	Elektrokonvulze, příprava dítěte na elektrokonvulzi. Spánková deprivace, psychochirurgie apod.	
Management rizik při poskytování ošetrovatelské péče v dětské a dorostové psychiatrii	Management a prevence rizik při poskytování psychiatrické péče. Vytváření bezpečného prostředí, způsoby observace.	2
Duševní hygiena sestry poskytující ošetrovatelskou péči v oboru dětská a dorostová psychiatrii	Motivace k poskytování ošetrovatelské péče na oddělení dětské a dorostové psychiatrii. Očekávání, úskalí a limity. Vlastní hodnoty a postoje a jejich vliv na práci s dětmi s duševním onemocněním. Potřeby nelékařských zdravotnických pracovníků. Supervize.	2
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
ODBOBNÁ PRAXE		
Odborný modul OM 2	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	24 hodin odborné praxe v rozsahu 3 dnů	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Popis etického problému při poskytování péče a návrh vhodného způsobu jeho řešení		2
Využití deeskalčních technik u pacienta		2
Popis psychického stavu pacienta, včetně potenciálních rizik		2
Hodnocení stavu pacienta s využitím hodnotících škál		2
Zjistit příčiny nízké adherence u pacienta s užíváním léčiv, včetně návrhu způsobu pozitivního ovlivnění adherence		2
Výsledky vzdělávání	Absolvent po absolvování odborného modulu 2 bude mít tyto teoretické vědomosti a bude znát: • základní koncepční dokumenty vztahující se k problematice duševního zdraví na národní i mezinárodní úrovni, • strukturu psychiatrické a pedopsychiatrické péče (ambulantní, lůžkové, komunitní), návazných sociálních služeb pro dětské a adolescentní pacienty s duševní poruchou, • kompetence a činnosti dětské sestry pro dětskou a dorostovou psychiatrii a její roli v rámci multidisciplinárního týmu, • výkony, jejichž nositelkou je psychiatrická sestra a způsob jejich financování,	

	• právní problematiku související s poskytováním ošetrovateľské péče v dětské a dorostové psychiatrii, • deeskalační techniky a přístupy při poskytování ošetrovateľské péče nemocným, nespolupracujícím, neklidným a agresivním pacientům, • základní symptomatologii a psychopatologii duševních poruch, • základní rozdělení a působení léčiv ze skupiny psychofarmak, • význam supervize a psychické podpory v rámci multidisciplinárního týmu, dokázat rozpoznat své vlastní postoje a hodnoty a jejich vliv na práci s pacienty s duševní poruchou. Absolvent po absolvování odborného modulu 2 bude mít tyto praktické vědomosti a dovednosti a bude připraven: • využívat deeskalační techniky, • popsat psychický stav pacienta, včetně možných rizik • využívat hodnotící techniky v oš. péči, • používat zásady bezpečného přístupu, • rozpoznat své vlastní postoje a hodnoty a jejich vliv na práci s pacienty s duševní poruchou • rozpoznat a popsat základní symptomatologii a psychopatologii duševních poruch, • vyhodnotit celkový zdravotní stav pacientů s duševní poruchou včetně zhodnocení potenciálních rizik (pádu, agrese, suicidality), využívat standardizované hodnotící škály, • vyhodnotit působení léčiv ze skupiny psychofarmak, • koordinovat práci členů multidisciplinárního týmu a spolupráci mezi zdravotnickými zařízeními různého typu, terénními službami a sociálními službami, • sledovat a vyhodnotit chování a jednání dětských a adolescentních pacientů, • vyhodnotit celkový zdravotní stav pacientů s duševní poruchou včetně zhodnocení potenciálních rizik (pádu, agrese, suicidality), využívat standardizované hodnotící škály, • vytvářet bezpečné prostředí při poskytování zdravotních služeb, používat zásady bezpečného přístupu.
Způsob ukončení modulu	Test, ústní zkouška, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul – OM 2.

3.2.3. Učební osnova odborného modulu 3

Odborný modul – OM 3	Psychosociální dovednosti, podpůrná psychoterapie a psychosociální potřeby u dětí v dětské a dorostové psychiatrii	
Typ modulu	Povinný	
Rozsah modulu	32 hodin teoretické výuky v rozsahu 4 dnů 32 hodin odborné praxe na dětském psychiatrickém pracovišti v rozsahu 4 dnů (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) 32 hodin odborné praxe v akreditovaném zařízení v rozsahu 4 dnů (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) 12 hodin praktických cvičení v rozsahu 1,5 dne	
Cíl OM 3	Prohloubit dětské sestře nebo všeobecné sestře se specializovanou způsobilostí v oboru Ošetrovatelská péče v pediatrii odborné znalosti při poskytování ošetrovatelské péče v oblasti podpůrné psychoterapie, psychosociálních potřeb, podpůrných psychoterapeutických přístupů a praktické dovednosti z psychoterapeutických přístupů v dětské a dorostové psychiatrii.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Psychologie zdraví	Psychologie zdraví. Dynamika duševní nemoci. Moc a pomoc v rámci vztahu. Vztah k dětskému a adolescentnímu pacientovi, kontrola/podpora. Náhled – motivace k náhledu. Podpora duševního zdraví, prevence.	1
Komunikace a komunikační dovednosti sestry	Základy komunikace. Nedirektivní přístup. Komunikační dovednosti a vedení rozhovoru s dítětem s duševní poruchou (např. motivační, podpůrný, anamnestický, edukační). Zvládání náročných situací v komunikaci. Použití asertivních metod. Stereotypy a omyly v komunikaci. Motivační rozhovory, vyjednávací techniky.	4
Terapeutický vztah, skupinová dynamika	Terapeutický vztah a jeho význam v procesu údravy. Vedení skupiny, skupinová dynamika.	1

Úvod do psychoterapie, podpůrná psychoterapie	Systém vzdělávání v psychoterapii pro dětské sestry v dětské a dorostové psychiatrii. Kompetence sestry specialistky při podpůrné psychoterapii. Vymezení pojmu psychoterapie. Historie psychoterapie. Druhy a uspořádání psychoterapie. Základní psychoterapeutické směry a přístupy, psychosociální intervence. Podíl sestry na psychoterapii, podpůrná psychoterapie v dětském věku.	3
Individuální psychoterapie	Podpůrné psychoterapeutické přístupy. Problematika vhodná k individuální psychoterapii. Zralost dítěte k individuální terapii.	2
Rodinná psychoterapie	Podpůrné psychoterapeutické přístupy. Rodina jako systém, problém dítěte jako narušení systému. Problémy vhodné k rodinné terapii. Poradenství rodině.	2
Skupinové psychoterapie	Podpůrné psychoterapeutické přístupy. Terapeutická komunita v ambulantních, lůžkových a komunitních zařízeních. Problémy vhodné do skupinové terapie. Adolescentní skupiny a její specifika.	3
Kognitivně behaviorální terapie (KBT)	Základní principy. Měření a sledování psychických funkcí. Expozice, habituace, zaplavení. Záznam myšlenek, práce s automatickými negativními myšlenkami. Kognitivní schéma. Behaviorální experiment. Specifické přístupy u jednotlivých problémů.	3
Relaxační techniky	Základní principy. Fyziologické funkce a souvislost s psychickými potížemi. Základní relaxační techniky. Mindfulness – techniky soustředění a její uplatnění v léčbě dětí a adolescentů.	3
Podpůrné psychoterapeutické přístupy u vybraných diagnostických skupin	Specifika terapie a podpůrné psychoterapeutické přístupy. Speciální přístupy s prokázanými výsledky. Nevhodné přístupy.	3
Podpůrná krizová intervence	Základy krizové intervence. Definice krize. Principy podpůrné krizové intervence. Dítě v krizi. Adolescent v krizi. Rodina v krizi. Rizika chybně vedené krizové intervence.	3
Profesní rozvoj a psychohygiena	Práce se zátěží, seberozvoj a prevence vyhoření. Sebereflexe, práce s přenosem a protipřenosem. Supervize, intervize.	3
Praktické nácviky psychosociálních dovedností sestry	Nácvik praktických dovedností sestry – praktická cvičení, nácviky, hraní rolí, skupinová práce:	12

	Nácvik komunikačních dovedností sestry, srozumitelná komunikace s ohledem na daný věk a rozumovou vyspělost dítěte. Procvičování vedení motivačního, nedirektivního rozhovoru s dětským a adolescentním pacientem, naslouchání, vyjednávání. Nácviky různých druhů relaxací. Nácvik ve skupině, vedení skupiny, reflexe. Nácviky podpůrných psychoterapeutických přístupů k dětem a adolescentům zaměřených na komunikační dovednosti, rozhovor, práci v psychoterapeutické skupině. Nácviky vybraných postupů, technik a metod při podpůrné krizové intervenci a vedení rozhovoru.	
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
ODBORNÁ PRAXE		
Odborný modul – OM 3	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	32 hodin odborné praxe v rozsahu 4 dnů	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Příprava dítěte na relaxační techniky, terapeutické a socioterapeutické aktivity, denní aktivity včetně realizace		2
Vedení dětí ke zvládání aktivit denního života		2
Vytvoření a realizace plánu vedení dítěte k soběstačnosti		2
Stanovení terapeutického plánu u dítěte v krizové situaci		2
Příprava dítěte na psychoterapii (individuální, skupinovou, rodinnou)		2
Zajištění bezpečného prostředí, strategie zvládání nežádoucích a mimořádných situací		2
ODBORNÁ PRAXE V AKREDITOVANÉM ZAŘÍZENÍ		
Odborný modul – OM 3	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	32 hodin odborné praxe na dětském psychiatrickém pracovišti v rozsahu 4 dnů	

Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Vedení dětského pacienta s duševní poruchou ke zvládnutí aktivit denního života, zapojení pacienta do léčebného režimu, socioterapeutických a volnočasových aktivit		2
Vypracování terapeutického plánu u dítěte s duševním onemocněním		2
Sestavení plánu denních aktivizačních činností u dítěte s vybraným duševním onemocněním		2
Využití relaxačních technik u dětí		2
Výsledky vzdělávání	Absolvent po absolvování odborného modulu 3 bude mít tyto teoretické vědomosti a bude znát: • druhy psychoterapie a psychoterapeutického přístupu k dětem, • zásady psychoterapeutického přístupu k dětem, • principy krizové intervence u dětí, • základní relaxační techniky. Absolvent po absolvování odborného modulu 3 bude mít tyto praktické vědomosti a dovednosti a bude připraven: • vytvářet bezpečné a terapeutické prostředí, zvolit správnou strategii při výskytu mimořádné situace a použít restrikcí, • spolupracovat s lékaři a psychoterapeuty při terapeutických aktivitách, • sestavit plán denních aktivizačních činností dítěte s duševním onemocněním, • poskytnout podpůrnou krizovou intervenci dítěti s duševním onemocněním, • používat základní relaxační techniky u dětí, • vytvořit bezpečné a terapeutické prostředí, • poskytnout správnou strategii při výskytu mimořádné situace s vhodnou restrikcí.	
	Způsob ukončení modulu	Test, ústní zkouška, kolokvium, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul – OM 3.

3.2.4. Učební osnova odborného modulu 4

Odborný modul – OM 4	Specifika ošetrovateľská péče v dětské a dorostové psychiatrii	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	80 hodin teoretické výuky v rozsahu 4 dnů 32 hodin odborné praxe v rozsahu 4 dnů na dětském psychiatrickém pracovišti (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) 32 hodin odborné praxe v akreditovaném zařízení v rozsahu 4 dnů (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) 28 hodin praktických cvičení v rozsahu 2,5 dne	
Cíl OM 4	Prohloubit odborné znalosti a dovednosti k poskytování specializované a vysoce specializované ošetrovateľské péče dětem s duševním onemocněním.	
	TEORETICKÁ VÝUKA	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Duševní poruchy v dětském věku	Klasifikace a klasifikační systémy. Definice duševního onemocnění. Diagnostická kritéria. Etiologie duševních poruch v dětském a dorostovém věku. Psychiatrická onemocnění, pro která neexistují diagnostická kritéria pro dětský věk, která ale mají v porovnání s výskytem v dospělém věku řadu specifických příznaků. Posuzovací škály a dotazníky.	2
Projevy duševních poruch u dětí a adolescentů	Obecný přehled nejčastějších projevů duševních poruch u dětí - poruchy chování, projevy organického poškození mozku, poruchy orientace, neurotické projevy, poruchy řeči, poruchy životosprávy, poruchy nálady, sebepoškozování, suicidální jednání psychotické projevy, poruchy spánku syndromy duševních poruch.	2
Specializovaná ošetrovateľská péče při podávání léčivých přípravků u dětského a adolescentního pacienta s duševní poruchou	Základní rozdělení léčivých přípravků ze skupiny psychofarmak, žádoucí a nežádoucí účinky. Specifika a rizika při podávání léčivých přípravků ze skupiny psychofarmak dle aplikace u dětského a adolescentního pacienta.	2
Specializovaná ošetrovateľská péče poskytovaná dětským a adolescentním pacientům s organickými duševními poruchami	Vybrané organické duševní poruchy ze skupiny F00 – F09, které mohou být diagnostikovány u dětského a adolescentního pacienta. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	1

	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s projevy demence. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím hodnotících škál, pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek i potenciálních rizik, plánování vhodných ošetrovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Terapeutické přístupy, aktivizace kognitivních funkcí, trénink paměti, procvičování běžných denních činností apod. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	2
Specializovaná ošetrovatelská péče poskytovaná dětským a adolescentním pacientům se závislostí	Vybrané duševní poruchy způsobené užíváním psychoaktivních látek ze skupiny F10 – F19, které mohou být diagnostikovány u dětského a adolescentního pacienta. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	2
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta se závislostí. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Toxikologická vyšetření. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek i potenciálních rizik, plánování vhodných ošetrovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace. Role dětské sestry specialistky v rámci multidisciplinárního týmu v různých typech adiktologických služeb (detoxikační jednotka, režimová léčba, ambulantní léčba). Systém adiktologických služeb v dětské a dorostové psychiatrii v ČR. Preventivní a poradenská činnost v primární prevenci. Strategické preventivní programy. Příčiny vzniku návykových nemocí u dětí. Sociální a rodinné faktory. Somatická a sociální rizika.	2

Specializovaná ošetrovateľská péče poskytovaná dětským a adolescentním pacientům s psychotickými projevy	Vybrané duševní poruchy a poruchy chování - schizofrenie ze skupiny F20 – F29 které mohou být diagnostikovány u dětského a adolescentního pacienta. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz - příznaky schizofrenie se začátkem v dětství., průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	3
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovateľská péče o dětského pacienta s psychotickými projevy. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, časné varovné příznaky, rozlišení pozitivních a negativních příznaků, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek i potenciálních rizik, plánování vhodných ošetrovateľských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Edukace, psychoedukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	3
Specializovaná ošetrovateľská péče poskytovaná dětským a adolescentním pacientům s poruchami nálady	Vybrané afektivní poruchy ze skupiny F30 – F39, které mohou být diagnostikovány u dětského a adolescentního pacienta. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	3
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovateľská péče o dětského pacienta s poruchami nálady (deprese, mánie). Depresivní projevy: Fyzikální vyšetření sestrou s využitím hodnotících technik a škál, pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek i potenciálních rizik (sebepoškozování, suicidální riziko apod.), plánování vhodných ošetrovateľských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých), zajištění observačního režimu pacienta a bezpečného prostředí. Podpůrná psychoterapie, behaviorální strategie, aktivizace, coping strategie (strategie zvládání stresu), práce s krizí, podpora zdravého životního stylu. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu	4

	spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	
	Manické projevy: Fyzikální vyšetření sestrou s využitím hodnotících technik a škál, pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, rozpoznávání varovných příznaků onemocnění, krizový plán, podpora zdravého životního stylu., mapování potřeb, vyhodnocení potenciálních rizik, plánování vhodných ošetřovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	
Specializovaná ošetřovatelská péče poskytovaná dětským a adolescentním pacientům zažívajícím strach a úzkost	Vybrané neurotické poruchy, poruchy vyvolané stresem, somatoformní poruchy ze skupiny F40 – F48, které mohou být diagnostikovány u dětského a adolescentního pacienta. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	2
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetřovatelská péče o dětského pacienta zažívajícího strach úzkost a projevy. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím hodnotících škál, pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek i potenciálních rizik, plánování vhodných ošetřovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Specifické fobie u dětí a adolescentů. Traumata jako existující původce poruchy. Druhy trauma podle vyvolávající příčiny, průběhu, závažnosti. Vývoj PTSD (posttraumatické stresové poruchy) od okamžiku traumatizace po úplné nebo částečné uzdravení. Specifika závažných traumat z pohledu intervence sestry specialistky (násilí způsobené jinou osobou, domácí násilí, sexuální trauma, živelné katastrofy). Traumatologická péče v ČR. Systém pomoci obětem traumatizace. OCD - Obsedantně kompulzivní porucha, vhodné přístupy ke zvládání úzkostných stavů a symptomů	4

	OCD. Podpůrné provázení, empatie, techniky zrcadlení. Somatoformní poruchy - neprokázání organických a patologických změn popisovaných příznaků, využití vhodných terapeutických přístupů s cílem přesunout a odklonit pozornost pacienta od příznaků jiným žádoucím směrem. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	
	Poruchy příjmu potravy F51 u dětského a adolescentního pacienta. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	2
Specializovaná ošetrovatelská péče poskytovaná dětským a adolescentním pacientům s poruchami příjmu potravy	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s poruchami příjmu potravy. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru, hodnotících škál a technik. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek i potenciálních rizik, plánování vhodných ošetrovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Základní podmínky léčby (motivace, spolupráce) a motivační intervence sestry. Nutriční režim a stolování. Zásady komunikace a rizikové chování (manipulace). Specifická aktivizace pacientů s poruchami příjmu potravy, režimová opatření, systém důsledné kontroly, relaxace. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace. Systém služeb a organizací pro pacienty s poruchami příjmu potravy.	2
Specializovaná ošetrovatelská péče poskytovaná dětským a adolescentním pacientům s poruchami spánku	Neorganické poruchy spánku F52 u dětského a adolescentního pacienta. Klinický obraz, diagnostika, etiologie, průběh, prognóza. Léčebné a terapeutické možnosti. Terapeutický režim.	2
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s poruchami spánku. Fyzikální vyšetření	2

	sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení potenciálních rizik, plánování vhodných ošetřovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Vliv onemocnění na kognitivní funkce. Krátkodobé podávání léčivých přípravků. Monitorování a záznam spánku. Terapeutické postupy zaměřené na úpravu režimu, dodržování spánkové hygieny a zachování pravidelného režimu spánku a bdění. Nevhodné potraviny a tekutiny ovlivňující kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace např. Centra pro poruchy spánku.	
Specializovaná ošetřovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s poruchami osobnosti	Poruchy osobnosti ze skupiny F60 které mohou být diagnostikovány u dětského a adolescentního pacienta. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	2
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetřovatelská péče o dětského pacienta s poruchou osobnosti. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek i potenciálních rizik, plánování vhodných ošetřovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Zásady komunikace s vybranými typy poruch osobnosti, rizikové chování. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	
Specializovaná ošetřovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s poruchami pohlavní identity	Poruchy pohlavní identity F64 které mohou být diagnostikovány u dětského a adolescentního pacienta. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	1
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetřovatelská péče o dětského	2

	pacienta s poruchou pohlavní identity. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek, plánování vhodných ošetřovatelských. Podávání léčivých přípravků. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost.	
Specializovaná ošetřovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s vrozenými poruchami intelektu	Mentální retardace ze skupiny F70–F79. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	1
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetřovatelská péče o dětského pacienta s mentální retardací. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocování potenciálních rizik, plánování vhodných ošetřovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Zásady komunikace s pacienty s mentální retardací, prevence problematického a rizikového chování. Aktivizace a udržení soběstačnosti. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace. Systém sociálních služeb pro osoby s mentální retardací, respitní péče.	2
Specializovaná ošetřovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s poruchami řeči	Poruchy vývoje řeči F80. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	1
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetřovatelská péče o dětského pacienta s poruchami řeči. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocování potenciálních rizik – šikana, stanovení plánu komunikace pacienta. Posilování sebevědomí pacienta. Spolupráce s klinickým logopedem, logopedem a kmenovou školou. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky.	2

	Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace a poradny.	
Specializovaná ošetrovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s poruchami školních dovedností	Poruchy školních dovedností F81. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	2
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s poruchami školních dovedností. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocování potenciálních rizik – šikana. Posilování sebevědomí pacienta, motivace ke spolupráci. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky, spolupráce s kmenovou Spolupráce s kmenovou školou. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace a poradny.	3
Specializovaná ošetrovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s pervazivními poruchami	Pervazivní vývojové poruchy F84. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	2
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s pervazivními poruchami. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek i potenciálních rizik, plánování vhodných ošetrovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Příprava a tvorba strukturovaného režimu činností a prostoru, při využití symbolů (piktogramů) k vizuální podpoře a jako motivační stimuly ke spolupráci s pacientem. Trpělivost a pochopení ze strany ošetrovatelského personálu pro chování pacienta a jeho rituály. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky, speciální vzdělávací systém pro pacienty s autismem. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská	3

	činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	
Specializovaná ošetrovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s hyperkinetickými poruchami	Hyperkinetické poruchy F90. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	2
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s hyperkinetickými poruchami. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím hodnotících škál, pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek i potenciálních rizik, plánování vhodných ošetrovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Rozlišení jádrových příznaků hyperkinetických poruch a jejich odlišení od běžného problémového chování. Posilování žádoucího chování systémem odměn a potlačení nevhodných projevů. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění a léčivých přípravků na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	3
Specializovaná ošetrovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s poruchami chování	Poruchy chování F90. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	2
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s poruchami chování. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím hodnotících škál, pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení potenciálních rizik, agitovanost, neklid, agrese, krádeže apod., plánování vhodných ošetrovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých). Používání technik deeskalace, komunikačních dovedností a technik zvládnání nespokojenosti, neklidného a agresivního pacienta. Posilování žádoucího chování systémem odměn a potlačení nevhodných projevů. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění a léčivých přípravků na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská	2

	činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	
Specializovaná ošetrovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s tikovými projevy	Tiky F95. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	1
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s tikovými projevy. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek a potenciálních rizik, posměšky, šikana, plánování vhodných ošetrovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých, posilování sebevědomí pacienta. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění a léčivých přípravků na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	2
Specializovaná ošetrovatelská péče poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s jinými poruchami chování a emocí s obvyklým nástupem v dětství a dospívání	Vybrané jiné poruchy chování a emocí s obvyklým nástupem v dětství a dospívání F98, Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie, diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza.	1
	Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s enurézou, enkoprézou. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek a potenciálních rizik, posměšky, šikana, plánování vhodných ošetrovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých, posilování sebevědomí pacienta. Vytvoření enuretického režimu a stravovacího režimu. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění a léčivých přípravků na kvalitu spánku. Edukace a spolupráce s rodinou (osobou blízkou). Povinnost plnění povinné školní docházky. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	2
Specializovaná ošetrovatelská péče	Syndrom týraného dítěte. Charakteristika základní diagnózy, epidemiologie, etiologie,	1

poskytovaná k dětským a adolescentním pacientům s projevy syndromu týraného dítěte	diagnostika, klinický obraz, průběh, léčebné a terapeutické možnosti, komorbidita, prognóza. Specifické přístupy, komunikační dovednosti a komplexní ošetrovatelská péče o dětského pacienta s projevy syndromu týraného dítěte. Fyzikální vyšetření sestrou s využitím pozorování a rozhovoru. Zhodnocení aktuálního stavu, mapování potřeb, vyhodnocení silných stránek a potenciálních rizik, posměšky, šikana, plánování vhodných ošetrovatelských intervencí (krátkodobých i dlouhodobých, posilování sebevědomí pacienta. Podávání léčivých přípravků. Péče o somatický stav. Vliv onemocnění na kvalitu spánku. Spolupráce s OSPOD – Orgán sociálně – právní ochrany dětí. Rehabilitace a podpůrná opatření, podpůrná psychoterapie, poradenská činnost, návaznost komunitní péče, podpůrné organizace.	2
Praktický nácvik zvládání nespolupracujícího, neklidného a agresivního pacienta	Teoretická část: Nutná obrana dle trestního zákona. Profesionální komunikace, deeskalace. Praktická část: Nácvik zvládání nespolupracujícího, neklidného a agresivního pacienta za využití deeskalačních technik, úchopu pacienta, odváděcích technik, stržení pacienta, zalehnutí pacienta, vyprošťovací techniky, znehybňující techniky apod. Bezpečná aplikace omezovacích prostředků.	8
Praktické dovednosti sestry	Nácviky praktických dovedností sestry – praktická cvičení, skupinová práce: Orientační hodnocení kognitivních funkcí pacienta. Vytvoření návrhu na úpravy přirozeného prostředí u dítěte a adolescenta s kognitivním deficitem. Vedení motivačního rozhovoru s pacientem se závislostí. Rozpoznávání časných varovných příznaků schizofrenie, tvorba krizového plánu. Psychoedukace pacienta a jeho blízkých. Rozhovor s depresivním pacientem, přehled nevhodných intervencí. Používání hodnotících škál na zjištění rizika sebevražedného chování. Vedení rozhovoru s pacientem s manickými projevy, definice zásad přístupu. Vedení podpůrného rozhovoru s úzkostným pacientem. Vedení motivačního rozhovoru, příprava aktivity pro skupinu pacientů s poruchou příjmu potravy.	20

	Zpracování režimu spánkové hygieny. Nácvik asertivních komunikačních technik, asertivní kritika, reakce na manipulace. Nácvik deeskalace a odklonění pacienta s mentální retardací, příprava deeskalačních plánů. Nácvik komunikace s vybranými poruchami osobnosti. Zpracování odpoledního programu pro pacienta s poruchami školních dovedností a hyperkinetickou poruchou. Nácvik komunikace s pacientem s pervazivními poruchami, tvorba režimového plánu pro pacienty s noční enurézou.	
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
ODBOBNÁ PRAXE		
Odborný modul – OM 4	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	32 hodin odborné praxe v rozsahu 4 dnů	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Příjem, překlad, propuštění dětského pacienta s duševní poruchou		3
Edukace dětského pacienta, zákonných zástupců (osob blízkých) při přijetí, v průběhu hospitalizace a po propuštění pacienta		3
Odběr ošetřovatelské anamnézy u dětského pacienta s duševní poruchou		3
Posouzení potřeb dítěte, plán ošetřovatelských činností s akcentem na specifický přístup a specifika komunikace při realizaci ošetřovatelské péče u zvoleného duševního onemocnění.		3
Příprava dětského pacienta na diagnostické a terapeutické výkony		3
Stanovení, vyhodnocení rizik a vytvoření bezpečného prostředí při poskytování ošetřovatelské péče u pacienta s vybraným duševním onemocněním		3
Sledování aktuálního zdravotního stavu pacienta, rozlišení psychopatologie u dětského pacienta s duševní poruchou		3
Vedení dětského pacienta s duševní poruchou ke zvládnutí aktivit denního života, zapojení pacienta do léčebného režimu, socioterapeutických a volnočasových aktivit		3
Poskytování ošetřovatelské péče v souvislosti se zajištěním povinné školní docházky u dětského pacienta s duševní poruchou		3
Monitoring účinnosti léčby a identifikace nežádoucích účinků při podávání léčivých přípravků ze skupiny psychofarmak		3

Sledování a vyhodnocení dodržování léčebného režimu pacientem		3
ODBORNÁ PRAXE V AKREDITOVANÉM ZAŘÍZENÍ		
Odborný modul – OM 4	Odborná praxe na dětském psychiatrickém pracovišti v akreditovaném zařízení (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	32 hodin odborné praxe v rozsahu 4 dnů	
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů	
Příjem, překlad, propuštění dětského pacienta s duševní poruchou	3	
Edukace dětského pacienta, zákonných zástupců (osob blízkých) při přijetí, v průběhu hospitalizace a po propuštění pacienta	3	
Odběr ošetřovatelské anamnézy u dětského pacienta s duševní poruchou	3	
Posouzení potřeb dítěte, plán ošetřovatelských činností s akcentem na specifický přístup a specifika komunikace při realizaci ošetřovatelské péče u dítěte s vybraným duševním onemocněním	3	
Příprava dětského pacienta na diagnostické a terapeutické výkony	3	
Stanovení, vyhodnocení rizik a vytvoření bezpečného prostředí při poskytování ošetřovatelské péče u dítěte s vybraným duševním onemocněním	3	
Sledování aktuálního zdravotního stavu pacienta, rozlišení psychopatologie u dětského pacienta s duševní poruchou	3	
Vedení dětského pacienta s duševní poruchou ke zvládnutí aktivit denního života, zapojení pacienta do léčebného režimu, socioterapeutických a volnočasových aktivit	3	
Poskytování ošetřovatelské péče v souvislosti se zajištěním povinné školní docházky u dětského pacienta s duševní poruchou	3	
Monitoring účinnosti léčby a identifikace nežádoucích účinků při podávání léčivých přípravků ze skupiny psychofarmak	3	
Sledování a vyhodnocení dodržování léčebného režimu pacientem		3
Výsledky vzdělávání	Absolvent po absolvování odborného modulu 4 bude mít tyto teoretické vědomosti a bude znát: • strukturu pedopsychiatrické péče (ambulantní, lůžková, komunitní, terénní...), • právní problematiku při poskytování péče v dětské a dorostové psychiatrii, • symptomatologii a psychopatologii duševních poruch u dospělých, • atypické obrazy duševních poruch u dětí a adolescentů v kontextu znalostí symptomatologie a psychopatologie duševních poruch u dospělých,	

	• specializovanou a vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii u jednotlivých duševních poruch, • aktivizaci a rozvoj dětského pacienta s duševní poruchou při jeho každodenních aktivitách, • léčivé přípravky ze skupiny psychofarmak u dětí a adolescentů s duševní poruchou, účinnost léčby a možné nežádoucí účinky podávaných léčivých přípravků, • ošetrovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii u akutních stavů, • první pomoc v rámci krizové intervence v dětské a dorostové psychiatrii, • techniky pro zvládání neklidného a agresivního dětského a adolescentního pacienta, • chování a jednání pacientů z hlediska včasného zachytu nastupující krize, • nežádoucí události vzniklé v souvislosti s poskytováním ošetrovatelské péče u dětských pacientů s duševní poruchou, • psychoterapeutické přístupy a techniky včetně individuálních psychoterapeutických rozhovorů u dětských a adolescentních pacientů s duševní poruchou, • poradenskou činnost v oblasti prevence poruch duševního zdraví a v oblasti resocializace u dětí a adolescentů, • komunitní a terénní ošetrovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii, • specializovanou a vysoce specializovanou péči v dětské a dorostové psychiatrii, • edukaci u dětských pacientů s duševní poruchou a osobám blízkým (zákonný zástupce, pěstoun, opatrovník, poručník, jiná osoba), • koordinaci činnosti mezi zařízeními různého typu (lůžková, komunitní, terénní...). Absolvent po absolvování odborného modulu 4 bude mít tyto praktické vědomosti a dovednosti a bude připraven: • poskytovat specializovanou a vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii u jednotlivých duševních poruch, • aktivizovat a rozvíjet dětského pacienta s duševní poruchou při jeho každodenních aktivitách, • podávat léčivé přípravky ze skupiny psychofarmak u dětí a adolescentů s duševní poruchou, monitorovat účinnost léčby a identifikovat možné nežádoucí účinky podávaných léčivých přípravků, • poskytovat ošetrovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii u akutních stavů,
--	--

	• poskytovat první pomoc v rámci krizové intervence v dětské a dorostové psychiatrii, • používat techniky pro zvládání neklidného a agresivního dětského a adolescentního pacienta, • sledovat a vyhodnotit chování a jednání pacientů z hlediska včasného zachytu nastupující krize, • rozlišit nežádoucí události vzniklé v souvislosti s poskytováním ošetrovatelské péče u dětských pacientů s duševní poruchou, • používat psychoterapeutické přístupy a techniky včetně individuálních psychoterapeutických rozhovorů u dětských a adolescentních pacientů s duševní poruchou, • provádět poradenskou činnost v oblasti prevence poruch duševního zdraví a v oblasti resocializace u dětí a adolescentů, • poskytovat komunitní a terénní ošetrovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii, • samostatně poskytovat specializovanou a vysoce specializovanou péči v dětské a dorostové psychiatrii, • provádět edukaci u dětských pacientů s duševní poruchou a osobám blízkým (zákonný zástupce, pěstoun, opatrovník, poručník, jiná osoba), • koordinovat činnosti mezi zařízeními různého typu (lůžková, komunitní, terénní...). • zajistit bezpečné prostředí v souvislosti s poskytováním ošetrovatelské péče u dětí s duševní poruchou, • komunikovat s dětmi a adolescenty s duševní poruchou přiměřeně a srozumitelně pro daný věk a jejich rozumovou vyspělost, • poskytovat specializovanou a vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii u jednotlivých duševních poruch.
Způsob ukončení modulu	Test, ústní zkouška, kolokvium, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul – OM 4.

3.2.5 Učební osnova odborného modulu 5

Odborný modul – OM 5	Komunitní péče poskytovaná v dětské a dorostové psychiatrii	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	20 hodin teoretické výuky v rozsahu 2,5 dnů 24 hodin odborné praxe v rozsahu 3 dnů v zařízení poskytující komunitní péči v psychiatrii nebo dětské a dorostové psychiatrii (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) 8 hodin praktických cvičení v rozsahu 1 dne	
Cíl OM 5	Prohloubit dětské sestře nebo všeobecné sestře se specializovanou způsobilostí v oboru Ošetrovatelská péče v pediatrii odborné znalosti při poskytování ošetrovatelské péče dětským pacientům s duševním onemocněním v jeho domácím prostředí.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Komunitní péče	Vymezení pojmu komunita, komunitní péče. Filozofie zotavení. Principy práce v komunitě a s komunitou, síťování služeb. Výhody a limity komunitní péče. Specifika práce dětské sestry v dětské a dorostové psychiatrii v komunitních službách.	4
Case management	Definice pojmu. Základní modely case managementu. Asertivní komunitní léčba.	2
Týmová a multidisciplinární spolupráce	Tým vs. skupina, dynamika týmu. Charakteristiky multidisciplinárního týmu. Složení multidisciplinárního týmu a specifika rolí v týmu. Zacházení s informacemi.	4
Pedopsychiatrická rehabilitace	Principy, hodnoty a proces psychiatrické rehabilitace. Metody psychosociální rehabilitace. Mapování potřeb. Hodnotící nástroje. Tvorba, realizace a vyhodnocení rehabilitačního plánu. Podpůrná krizová intervence v terénu, protikrizový plán. Podpora spolupráce v léčbě, psychoedukace. Péče o somatické zdraví a zdravý životní styl.	4
Práce s rodinou nebo osobou blízkou	Vztah mezi duševním onemocněním a rodinným systémem. Rodiče dětí s duševním onemocněním. Edukace, zapojení rodiny do pedopsychiatrické rehabilitace. Inovativní metody práce s rodinou např. otevřený dialog. Seběpěče a svépomocné skupiny pro rodinné příslušníky a blízké osoby.	3

Služby v komunitě pro klienty s duševním onemocněním	Přehled dostupných služeb: krizová centra, linky důvěry, poradenská centra, terénní týmy, centra duševního zdraví, domácí péče, pečovatelská služba, podpora samostatného bydlení, psychiatrické ambulance, ambulance s rozšířenou péčí, denní stacionáře, pracovní rehabilitační programy a podpora zaměstnávání, psychiatrická oddělení a psychiatrické nemocnice, pobytové služby (terapeutická komunita, chráněné bydlení, domov se zvláštním režimem), centra denních aktivit, svépomocné skupiny a kluby.	2
Praktické dovednosti sestry	Praktická cvičení, skupinová práce, hraní rolí: Absolvování testu týmové spolupráce (např. Belbinův dotazník). Tvorba rehabilitačního/protikrizového plánu. Výjezd týmu do domácího prostředí klienta – modelová situace. Edukace a kontrola užívání léčivých přípravků.	8
Ukončení teoretické výuky	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
ODBORNÁ PRAXE		
Odborný modul – OM 5	Odborná praxe na pracovišti poskytující komunitní péči (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	24 hodin odborné praxe v rozsahu 3 dnů na pracovišti poskytující komunitní péči v psychiatrii nebo dětské a dorostové psychiatrii	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Účast na poradě multidisciplinárního týmu		2
Účast na schůzce s klientem v prostředí lůžkového zařízení		2
Účast na schůzce s klientem ve vlastním sociálním prostředí		2
Účast na koordinační schůzce (klient a pracovníci dalších služeb)		1
Účast na schůzce vedené specializovaným pracovníkem (IPS, ergoterapeut, adiktolog)		1
Referování o klientovi (informace ze schůzky) na poradě týmu		2
Zpracování zápisu ze schůzky s klientem		2
Zhodnocení psychického a somatického stavu klienta včetně zpracování zápisu		2
Použití vybraného hodnotícího nástroje a vyhodnocení závěrů		2
Edukace klienta v oblasti spolupráce v léčbě		2
Seznámení se s tvorbou plánu psychosociální rehabilitace se zaměřením na silné stránky klienta a jeho životní a osobní domény		2

Výsledky vzdělávání	Absolvent po absolvování odborného modulu 5 bude mít tyto teoretické vědomosti a bude znát: • zásady hodnocení psychického a fyzického stavu klienta v domácím prostředí, • zásady komunikace s klientem, navázání a rozvíjení terapeutického vztahu, • individuální a protikrizový plán, • metody pedopsychiatrické rehabilitace s ohledem na potřeby klienta, • edukační setkání s klientem a jeho blízkými osobami, • hodnotící nástroje, • systém zdravotních a sociálních služeb v oblasti péče o duševní zdraví. Absolvent po absolvování odborného modulu 5 bude mít tyto praktické vědomosti a dovednosti a bude připraven: • umět zhodnotit psychický a fyzický stav klienta v domácím prostředí, • umět komunikovat s klientem a navázat a rozvíjet terapeutický vztah, • umět pracovat se silnými stránkami klienta a rozvíjet jeho dovednosti, orientovat se na přítomnost, • umět vypracovat individuální a protikrizový plán, • umět pracovat s hodnotícími nástroji.
Způsob ukončení modulu	Test, ústní zkouška, kolokvium, splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul – OM 5.

4. Hodnocení účastníka v průběhu specializačního vzdělávání

Školitel akreditovaného zařízení vypracovává studijní plán a plán plnění odborné praxe a praktických výkonů, které má účastník specializačního vzdělávání v průběhu přípravy absolvovat a průběžně prověřuje jeho znalosti, vědomosti a dovednosti.

Odborná praxe v akreditovaných i neakreditovaných zařízeních probíhá pod vedením přiděleného školitele, který je zaměstnancem daného pracoviště a má specializovanou způsobilost.

5. Profil absolventa

Absolvent specializačního vzdělávání v oboru **Ošetřovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii** bude připraven poskytovat, zajišťovat a koordinovat základní, specializovanou a vysoce specializovanou ošetřovatelskou péči v oblasti psychiatrické péče o dítě. Je oprávněn na základě vlastního posouzení a rozhodnutí, v souladu s platnou legislativou zabezpečovat ošetřovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii v rozsahu své specializované způsobilosti stanovené činnostmi, ke kterým je připraven na základě tohoto vzdělávacího programu a platné legislativy.

5.1.Charakteristika profesních kompetencí, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Dětská sestra se specializovanou způsobilostí v oboru Ošetřovatelská péče v dětské dorostové psychiatrii je připraven:

- pracovat ve struktuře pedopsychiatrické péče (ambulantní, lůžkové, komunitní, terénní...),
- podílet se na kontinuálním zvyšování kvality ošetřovatelské péče a zajištění bezpečného prostředí v souvislosti s poskytováním ošetřovatelské péče u dětí s duševní poruchou,
- komunikovat s dětmi a adolescenty s duševní poruchou přiměřeně a srozumitelně pro daný věk a jejich rozumovou vyspělost,
- koordinovat práci členů ošetřovatelského týmu v oblasti ošetřovatelské péče v dětské a dorostové psychiatrii,
- sledovat a vyhodnocovat stav u dětí s duševním onemocněním z hlediska možnosti vzniku komplikací, náhlých příhod a podílet se na jejich řešení,
- poskytovat specializovanou a vysoce specializovanou ošetřovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii u jednotlivých duševních poruch,
- aktivizovat a rozvíjet dětského pacienta s duševní poruchou při jeho každodenních aktivitách,
- podávat léčivé přípravky ze skupiny psychofarmak u dětí a adolescentů s duševní poruchou, monitorovat účinnost léčby a identifikovat nežádoucí účinky podaných léčivých přípravků ze skupiny psychofarmak,
- poskytovat první pomoc v rámci krizové intervence v dětské a dorostové psychiatrii,
- používat techniky pro zvládání neklidného a agresivního dětského a adolescentního pacienta a používat odborné techniky a přístupy při aplikaci omezovacích prostředků u dětských a adolescentních pacientů,
- sledovat a vyhodnocovat chování a jednání dětských pacientů z hlediska včasného zachytu nastupující krize,
- používat psychoterapeutické přístupy a techniky včetně individuálních psychoterapeutických rozhovorů u dětských a adolescentních pacientů s duševní poruchou,
- provádět poradenskou činnost v oblasti prevence poruch duševního zdraví a v oblasti resocializace u dětí a adolescentů,
- poskytovat komunitní a terénní ošetřovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii,
- provádět edukace dětským pacientům s duševní poruchou a osobám blízkým (zákonný zástupce, pěstoun, opatrovník, poručník, jiná osoba),
- koordinovat činnosti mezi zařízeními různého typu (lůžková, komunitní, terénní...),
- napomáhat adaptaci dětského pacienta na změněné životní podmínky a podporovat zachování fyzických, kognitivních a psychických funkcí prostřednictvím cílených aktivit,
- v rozsahu své specializované způsobilosti vykonávat činnosti při začleňování dětského pacienta s poruchou duševního zdraví do vlastního sociálního prostředí,
- podílet se a vést teoretickou i praktickou výuku účastníků specializačního vzdělávání v oboru Ošetřovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii.

6. Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, poskytovatelé zdravotních služeb[†] a pracoviště zajišťující teoretickou výuku účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditovány dle ustanovení § 45 zákona č. 96/2004 Sb, ve znění pozdějších předpisů. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování specializačního vzdělávání dle tohoto vzdělávacího programu.

6.1. Akreditovaná zařízení a pracoviště

Personální zabezpečení	Školitelem se rozumí zaměstnanec akreditovaného zařízení ve smyslu zákona č. 96/2004 Sb. Školitelem teoretické části může být zdravotnický pracovník, který získal: • odbornou způsobilost dětské sestry se specializovanou způsobilostí uznanou Ministerstvem zdravotnictví, s profesními zkušenostmi a výkonem povolání v délce nejméně 5 let na dětském psychiatrickém pracovišti, • odbornou způsobilost dětské sestry se specializovanou způsobilostí v oboru specializace Ošetřovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii, Ošetřovatelská péče v pediatrii se zaměřením na ošetřovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii, dětská sestra s psychoterapeutickým výcvikem, • odbornou způsobilost všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru Ošetřovatelská péče v pediatrii – dětská sestra, Ošetřovatelská péče v pediatrii se zaměřením na ošetřovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii, • odbornou způsobilost lékaře se specializovanou způsobilostí, která odpovídá zaměření tématu ve vzdělávacím programu, • odbornou způsobilost adiktologa, • odbornou způsobilost psychologa ve zdravotnictví nebo specializovanou způsobilost klinického psychologa s psychoterapeutickým výcvikem podle zákona č. 96/2004 Sb., která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu, • odbornou způsobilost nutričního terapeuta podle zákona č. 96/2004 Sb., která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu, • odbornou způsobilost ergoterapeuta podle zákona č. 96/2004 Sb., která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu, • další odborný pracovník s jinou kvalifikací – např. právník, pedagogický pracovník, speciální pedagog, sociální pedagog, ekonom, farmaceut, která odpovídá tématu uvedenému ve vzdělávacím programu. Školitelem odborné praxe může být zdravotnický pracovník, který získal: • odbornou způsobilost dětské sestry se specializovanou způsobilostí uznanou Ministerstvem zdravotnictví, s profesními zkušenostmi a výkonem povolání v délce nejméně 5 let na dětském psychiatrickém pracovišti,
-----------------------------------	--

[†] viz zákon č. 372/2011 Sb.

	• odbornou způsobilost dětské sestry se specializovanou způsobilostí v oboru specializace Ošetřovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii, Ošetřovatelská péče v pediatrii se zaměřením na ošetřovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii, dětská sestra s psychoterapeutickým výcvikem, • odbornou způsobilost všeobecné sestry se specializovanou způsobilostí v oboru specializace Ošetřovatelská péče v pediatrii – dětská sestra, Ošetřovatelská péče v pediatrii se zaměřením na ošetřovatelskou péči v dětské a dorostové psychiatrii, • odbornou způsobilost lékaře se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou (specializovanou) způsobilostí, • odbornou způsobilost adiktologa.
Věcné a technické vybavení	Pro teoretickou část vzdělávacího programu: • standardně vybavená učebna s PC a dataprojektorem a s možností přístupu k internetu, • přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení), možnosti podpory teoretické výuky pomocí e-learningu (tj. elektronické formy studia, jejíž podstatou je provést studenta vybraným tématem a seznámit jej s látkou určenou k samostudiu s následným vyhodnocením získaných vědomostí např. elektronickým testem a poskytnutím zpětné vazby s objasněním nepřesností). Pracoviště pro výuku odborné praxe v akreditovaném zařízení: • pracoviště pro výuku odborné praxe v akreditovaném zařízení je vybaveno dle platných právních předpisů upravujících věcné a technické vybavení – jedná se o tato pracoviště (psychiatrická dětská oddělení, pracoviště komunitní psychiatrické péče, dětské psychiatrické nemocnice/léčebny).
Organizační a provozní požadavky	• pro praktickou část vzdělávacího programu je podmínkou poskytování zdravotní péče dle oboru specializace, • akreditované pracoviště na realizaci vzdělávacího programu musí splňovat požadavky dané platnými právními předpisy.

7. Tabulka modulů

Specializační vzdělávání v oboru Dětská sestra - Ošetřovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii				
Kód	Typ	Název	Rozsah	Počet kreditů
ZM	P	Role specialisty v poskytování zdravotních služeb	1 týden T – 40 hodin	20 (á 4 kredity/den)
OM 1	P	Psychologický vývoj dítěte, psychologické potřeby	3 dny T - 24 hodin	12 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru pediatrie nebo dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	3 dny Pr. - 24 hodin	3 (á 1 kredit/den)
OM 2	P	Úvod do ošetřovatelské péče v dětské a dorostové psychiatrii	7 dnů T – 56 hodin	28 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	3 dny Pr. – 24 hodin	3 (á 1 kredit/den)
OM 3	P	Psychosociální dovednosti, podpůrná psychoterapie a psychosociální potřeby u dětí v dětské a dorostové psychiatrii	4 dny T - 32 hodin 12 hodin praktických cvičení (PC)	16 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	4 dny Pr. – 32 hodin	4 (á 1 kredit/den)
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení u poskytovatele zdravotních služeb v oboru dětská a dorostová psychiatrie dle tohoto vzdělávacího programu (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle	4 dny Pr. AZ – 32 hodin	12 (á 3 kredity/den)

		§ 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)		
OM 4	P	Specializovaná ošetrovatelská péče v dětské a dorostové psychiatrii	2 týdny T – 80 hodin 28 hodin praktických cvičení (PC)	40 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího zdravotní péči v oboru dětská a dorostová psychiatrie (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	4 dny Pr. - 32 hodin	4 (á 1 kredit/den)
	P	Odborná praxe v akreditovaném zařízení u poskytovatele zdravotních služeb v oboru dětská a dorostová psychiatrie dle tohoto vzdělávacího programu (tento poskytovatel musí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	4 dny Pr. AZ – 32 hodin	12 (á 3 kredity/den)
OM 5	P	Komunitní péče poskytovaná v dětské a dorostové psychiatrii	2,5 dne T – 20 hodin 8 hodin praktických cvičení (PC)	10 (á 4 kredity/den)
	P	Odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb poskytujícího komunitní péči dětem a adolescentům (tento poskytovatel nemusí být akreditovaným zařízením podle § 45, zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů)	3 dny Pr. – 24 hodin	3 (á 1 kredit/den)
			T – teorie $\sum$ 252 hodin Pr – praxe $\sum$ 136 hodin Pr – AZ $\sum$ 64 hodin Prak. cvičení - $\sum$ 48 hodin	
Celkem 500 hodin, počet kreditů 167				

Vysvětlivky: P – povinné, T - teorie, Pr – praxe, Pr – AZ – praxe na akreditovaném pracovišti, PC – praktická cvičení

8. Seznam doporučených zdrojů

Doporučená literatura
ANTUŠÁK, E. a J. VILÁŠEK. <i>Základy teorie krizového managementu</i> . 1. vyd. Praha: Karolinum, 2016. 130 s. ISBN 978-80-246-3443-2.
ARMSTRONG, M. a S. TAYLOR. <i>Řízení lidských zdrojů: moderní pojetí a postupy: 13. vydání</i> . Praha: Grada, 2015. 920 s. ISBN 978-80-247-5258-7.
BARKER, P. <i>Základy dětské psychiatrie</i> . 1. vyd. Praha: Triton, 2007. 252 s. ISBN 978-80-7254-955-9.
BÁRTLOVÁ, S., P. SADÍLEK a V. TÓTHOVÁ. <i>Výzkum a ošetřovatelství</i> . 2. přeprac. a dopl. vyd. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2008. 185 s. ISBN 978-80-7013-467-2.
BEER, M. D., S. M. PEREIRA a C. PATON. <i>Intenzivní péče v psychiatrii</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 296 s. ISBN 80-247-0363-7.
BENEŠ, M. <i>Andragogika</i> . 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. 176 s. ISBN 978-80-247-4824-5.
BÖHM, E. <i>Psychobiografický model péče podle Böhma</i> . 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2015. 207 s. ISBN 978-80-204-3197-4.
SVOBODA, M., E. ČEŠKOVÁ a H. KUČEROVÁ. <i>Psychopatologie a psychiatrie: pro psychology a speciální pedagogy</i> . 3. vyd. Praha: Portál, 2015. 317 s. ISBN 978-80-262-0976-8.
HAŠKOVCOVÁ, H. <i>Lékařská etika</i> . 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Galén, 2015. 225 s. ISBN 978-80-7492-204-6.
HORT, V. a kol. <i>Dětská a adolescentní psychiatrie</i> . 2. vyd. Praha: Portál, 2008. 492 s. ISBN 978-80-7367-404-5.
HOSÁK, L. a kol. <i>Psychiatrie a pedopsychiatrie</i> . 1. vyd. Praha: Karolinum, 2015. 647 s. ISBN 978-80-246-2998-8.
GURKOVÁ, E. <i>Hodnocení kvality života: pro klinickou praxi a ošetřovatelský výzkum</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 223 s. ISBN 978-80-247-3625-9.
GURKOVÁ, E. <i>Nemocný a chronické onemocnění: edukace, motivace a opora pacienta</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2017. 191 s. ISBN 978-80-271-0461-1.
JUŘENÍKOVÁ, P. <i>Zásady edukace v ošetřovatelské praxi</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 77 s. ISBN 978-80-247-2171-2.
KALINA, K. a kol. <i>Klinická adiktologie</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2015. 696 s. ISBN 978-80-247-4331-8.
KŘIVOHLAVÝ, J. <i>Sestra a stres: příručka pro duševní pohodu</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 119 s. ISBN 978-80-247-3149-0.
KUBEROVÁ, H. <i>Didaktika ošetřovatelství</i> . 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 246 s. ISBN 978-80-7367-684-1.
KUČEROVÁ, H. <i>Psychiatrické minimum</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2013. 168 s. ISBN 978-80-247-4733-0.

KUČEROVÁ, H. <i>Bolest v psychiatrii</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2018. 179 s. ISBN 978-80-7492-378-4.
KUTNOHORSKÁ, J. <i>Výzkum v ošetřovatelství</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 175 s. ISBN 978-80-247-2713-4.
LÁTALOVÁ, K. <i>Agresivita v psychiatrii</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2013. 235 s. ISBN 978-80-247-4454-4.
LEJSEK, J. a kol. <i>První pomoc</i> . 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2013. 271 s. ISBN 978-80-246-2090-9.
MALÁ, E. a P. PAVLOVSKÝ. <i>Psychiatrie: [učebnice pro zdravotní sestry a další pomáhající profese]</i> . 2. vyd. Praha: Portál, 2010. 143 s. ISBN 978-80-7367-723-7.
MATOUŠEK, O. a kol. <i>Základy sociální práce</i> . 3. vyd. Praha: Portál, 2012. 309 s. ISBN 978-80-262-0211-0.
MIŇHOVÁ, J. a V. LOVASOVÁ. <i>Psychopatologie: pedagogické, právní a sociální aspekty</i> . Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. 237 s. ISBN 978-80-7380-721-4.
MUŽÍK, J. <i>Řízení vzdělávacího procesu: andragogická didaktika</i> . 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 323 s. ISBN 978-80-7357-581-6.
NOVOSAD, L. <i>Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním: základy a předpoklady dobré poradenské praxe</i> . 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 269 s. ISBN 978-80-7367-509-7.
OREL, M. a kol. <i>Psychopatologie: nauka o nemocech duše</i> . 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2016. 338 s. ISBN 978-80-247-5516-8.
PAPEŽOVÁ, H. a kol. <i>Naléhavé stavy v psychiatrii</i> . Praha: Maxdorf, 2014. 495 s. ISBN 978-80-7345-425-8.
PETR, T. a kol. <i>Ošetřovatelství v psychiatrii</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2014. 295 s. ISBN 978-80-247-4236-6.
PLAMÍNEK, J. <i>Vzdělávání dospělých: průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele</i> . 2. rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. 336 s. ISBN 978-80-247-4806-1.
PLEVOVÁ, I. a R. SLOWIK. <i>Komunikace s dětským pacientem</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 247 s. ISBN 978-80-247-2968-8.
PRAŠKO, J. a kol. <i>Obecná psychiatrie</i> . 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. 527 s. ISBN 978-80-244-2570-2.
PRAŠKO, J. a kol. <i>Psychiatrie v somatické medicíně</i> . 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2015. 534 s. ISBN 978-80-204-3739-6.
PRAŠKO, J. a K. LÁTALOVÁ. <i>Psychiatrie v primární péči</i> . 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2013. 855 s. ISBN 978-80-204-2798-4.
PRUDIL, L. <i>Právo pro zdravotnické pracovníky</i> . 2. dopl. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 155 s. ISBN 978-80-7552-507-9.
PRŮCHA, J. <i>Moderní pedagogika</i> . 6. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2017. 483 s. ISBN 978-80-262-1228-7.
PUGNEROVÁ, M. a J. KVINTOVÁ. <i>Přehled poruch psychického vývoje</i> . Praha: Grada, 2016. 293 s. ISBN 978-80-247-5452-9.

RABOCH, J. a kol. *Klinická psychiatrie v denní praxi*. 1. vyd. Praha: Galén, 2008. 158 s. ISBN 978-80-7262-586-4.

SVOBODNÍK, P. *Management pro zdravotníky v kostce*. 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2009. 125 s. ISBN 978-80-7013-498-6.

ŠPATENKOVÁ, N. a J. KRÁLOVÁ. *Základní otázky komunikace: komunikace (nejen) pro sestry*. 1. vyd. Praha: Galén, 2009. 135 s. ISBN 978-80-7262-599-4.

VONDRÁČEK, L. a V. WIRTHOVÁ. *Právní minimum pro sestry: příručka pro praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 95 s. ISBN 978-80-247-3132-2.

VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*. 2. vyd. Praha: Portál, 2009. 319 s. ISBN 978-80-7367-387-1.

VYBÍRAL, Z. *Lži, polopravdy a pravda v lidské komunikaci*. 3. vyd. Praha: Portál, 2015. 175 s. ISBN 978-80-262-0869-3.

ZACHAROVÁ, E. *Komunikace v ošetrovatelské praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2016. 121 s. ISBN 978-80-271-0156-6.

ZLÁMAL, J. a kol. *Základy managementu pro posluchače zdravotnických oborů*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 108 s. ISBN 978-80-7402-157-2.

ZLÁMAL, J. a J. BELLOVÁ. *Ekonomika zdravotnictví*. 2. upr. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2013. 249 s. ISBN 978-80-7013-551-8.